

*Wstępne badanie
edukacji zawodowej i technicznej w Polsce (SBBP)
„Analiza wyzwań oraz potrzeb w edukacji zawodowej i
technicznej z perspektywy przedsiębiorstw w Polsce”*

*Konferencja końcowa (online) – prezentacja rezultatów i dyskusja
(30.06.2020) – Sesja IV (Dyskusja panelowa i perspektywy przyszłości)
Dr Sven Schulte / Dr Joanna Dolinska / Thilo Ketschau / Mareike Menzel*

Agenda

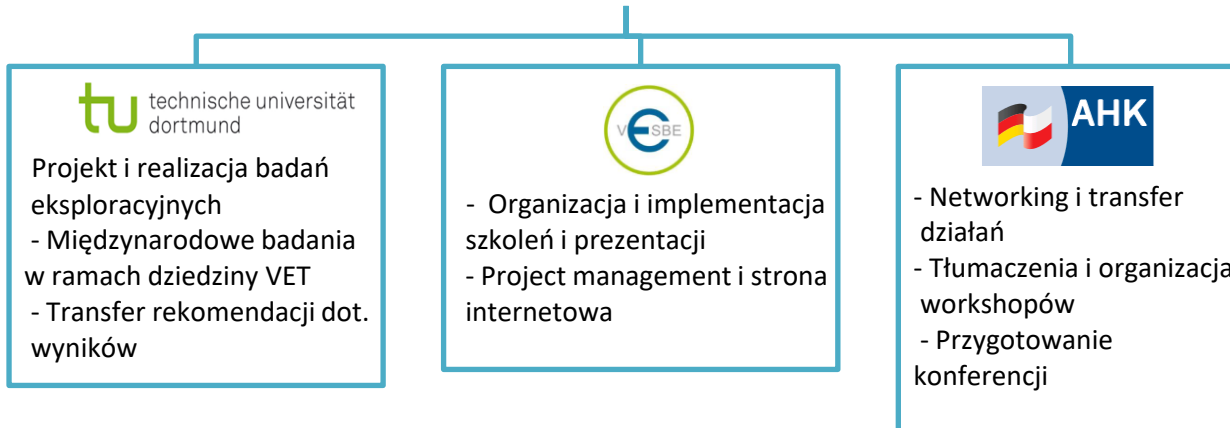
1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP“
2. Rezultaty sesji I-III – retrospektywa
3. Dyskusja panelowa z ekspertami
4. Perspektywy na przyszłość i dalsze kroki w ramach projektów dot. kształcenia i szkolenia zawodowego oraz aktywności Polski i Niemiec

1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP”

Kontekst informacyjny projektu

- Międzynarodowe działania dot. kształcenia dualnego – cel stanowiło nawiązanie ściślejszej współpracy między Niemcami a Polską (2017)
- Pomysł na powstanie i realizację projektu (2017)
- TU Dortmund otrzymało rekomendacje Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Niemiec do rozpoczęcia projektu „SBBP”
- „Badanie eksploracyjne dotyczące kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce”
- Czas trwania projektu: od 1 września 2018 do 30 czerwca 2020

Partnerzy projektu

Kontekst informacyjny projektu

- Główny cel: identyfikacja i zebranie pomysłów na zastosowanie i opracowanie scenariuszy dla wybranych elementów „rozwiązań dotyczących kształcenia dualnego” w systemie kształcenia zawodowego w Polsce
- Kryteria dla międzynarodowych badań dot. kształcenia zawodowego i technicznego
  1. Współpraca między rządami, przedsiębiorstwami i partnerami społecznymi
  2. Nauczanie w procesie pracy (poprzez pracę)
  3. Drożność i równoważność (systemu edukacji)
  4. Akceptowalne społecznie narodowe systemy edukacji
  5. Wykwalifikowany personel (nauczyciele kształcenia zawodowego)
  6. Badania dot. kształcenia zawodowego i rynku pracy

Główne cele projektu SBBP

1. Analiza potrzeb dot. kształcenia dualnego w Polsce (Kształcenie zawodowe i dalsza edukacja w Polsce i w Niemczech)
2. Przedstawienie propozycji do wprowadzenia selektywnych elementów dot. kształcenia dualnego do szkół zawodowych i firm
3. Opracowanie sugerowanych rozwiązań do implementacji na poziomie politycznym (współpraca na poziomie ministerialnym), biorąc pod uwagę dodatkowe przyszłe projekty

Perspektywy analizy

- Rozwój i ulepszanie systemu kształcenia dualnego w Polsce
- Analiza zapotrzebowania na kwalifikacje z perspektywy rynku pracy
- Transfer rekomendacji

Wywiady

Warsztaty walidacyjne

Kwestionariusze

Podsumowanie rezultatów: Transfer rekomendacji i raport finalny

W skrócie - wyzwania dot. projektu

- Reforma w trakcie wdrażania – ciekawy czas na badania lub selektywne przypatrzenie się systemowi
- Różne rozumienie dualności w kształceniu zawodowym – współpraca między przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi dot. miejsca nauki
- Wrażliwość (interkulturowa) i zaangażowanie na poziomie polityki edukacyjnej
- Język obcy – wywiady w języku rodzimym z udziałem tłumaczy

2. Rezultaty sesji I-III – retrospektywa

Sesja I – Perspektywa szkół zawodowych i technicznych

➤ *Rezultaty projektu SBBP*

- Szkoły zawodowe borykają się z problemem niedoboru nauczycieli (więcej szkoleń pedagogicznych/płac, wizerunek).
- Dobra atmosfera w szkołach, ale zauważalne różnorodne postawy uczniów.
- Potencjał rozszerzenia kształcenia zorientowanego na proces pracy w ramach kształcenia (materiały i dydaktyka).

➤ *Centrum Badań i*

Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymstawicach

- Rosnący niedobór wykwalifikowanych pracowników w Polsce (w 31 zawodach w 2019 r., poprzednio w 19 zawodach).
- Szkoły: Wyzwanie stanowi wykształcenie przyszłych kadr, a nie problemy z infrastrukturą.
- Centra Kształcenia Praktycznego sprawdzają się jako regionalne modele najlepszych praktyk.

Session II – Perspektywa przedsiębiorstw

➤ *Rezultaty projektu SBBP*

- Najlepszą opcją dla firm do zaangażowania się w szkolenie zawodowe i techniczne są staże lub utworzenie klas patronackich.
- Centra szkolenia praktycznego (CKP) zapewniają kwalifikacje i umiejętności, których oczekuje wiele firm.
- Pilotażowe projekty mające na celu połączenie oczekiwań firm z możliwościami szkół są bardzo wysoko oceniane.

➤ *Opel Manufacturing Sp. z o. o.*

- Zainteresowanie zawodem zaczyna się jeszcze w okresie przedszkolnym.
- Staż, który przynosi realne efekty, jako główny czynnik sukcesu.
- Klasa patronacka: kadra pedagogiczna, współpraca między miejscami nauki, zaangażowanie dobrych uczniów, którzy ukończyli już szkołę.

Sesja III – Perspektywa badaczy i administracji publicznej

➤ *Rezultaty projektu SBBP*

- Obecna reforma edukacji jest postrzegana różnie – od akceptacji i doceniania prawdziwej poprawy poprzez uznanie jej jako nieskutecznej próby wprowadzenia kosmetycznych zmian w systemie.
- Polski system edukacji oferuje wiele ścieżek, za pomocą których można osiągnąć wykształcenie wyższe.
- Współpraca między instytucjami edukacyjnymi, politycznymi i przedsiębiorstwami jest niewystarczająco zinstytucjonalizowana na poziomie regionalnym / krajowym.

➤ *Instytut Analiz Rynku Pracy*

- Edukacja przebiega różnie w szkołach i przedsiębiorstwach
- Zawody stale się zmieniają – ważne, aby stale je aktualizować.
- Istotne pytanie: w jakim stopniu firmy powinny mieć wpływ na program nauczania?

3. Dyskusja panelowa z ekspertami

Tematy dyskusji panelowej z ekspertami w formacie online

1. Współpraca między wszystkimi stronami zaangażowanymi w kształcenie zawodowe i techniczne
2. Digitalizacja kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce
3. Teoria i praktyka – wyzwania z perspektywy szkół
4. Małe i średnie przedsiębiorstwa – jak wyglądają różnice w kontekście kształcenia zawodowego i technicznego?
5. Wizerunek kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce

1. Współpraca między wszystkimi stronami zaangażowanymi w kształcenie zawodowe i techniczne

Gdzie widzi Pan/Pani ogólne mocne strony i wyzwania związane z kształceniem i szkoleniem zawodowym w Polsce?

Jak oceniają Państwo współpracę pomiędzy firmami, szkołami zawodowymi i lokalnymi podmiotami w kontekście współpracy w ramach lokalizacji kształcenia?

2. Digitalizacja kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce

Czy polski system kształcenia i szkolenia zawodowego jest przygotowany na coraz bardziej wszechobecną cyfryzację?

Co można zaproponować w zakresie polityki edukacyjnej, aby cyfryzacja kształcenia i szkolenia zawodowego stała się częścią życia codziennego?

Jak szkoły i firmy mogą współpracować w zakresie digitalizacji procesów nauczania i uczenia się?

3. Teoria i praktyka – wyzwania z perspektywy szkół

Gdzie widzą Państwo mocne strony i wyzwania dla kształcenia i szkolenia zawodowego w Polsce w zakresie tworzenia programów nauczania?

W jakim zakresie postrzegają Państwo uczenie się w ramach projektów jako punkt wyjścia (dla szkół, firm, polityków) do rozpowszechniania tego typu uczenia się?

4. Małe i średnie przedsiębiorstwa – jak wyglądają różnice w kontekście kształcenia zawodowego i technicznego?

Jaki wpływ ma wielkość przedsiębiorstwa na jego rolę i funkcję w kształceniu i szkoleniu zawodowym w Polsce?

Czy przedsiębiorstwa powinny wybierać różne strategie szkoleniowe podczas praktyk i staży w zależności od ich wielkości?

Jakie działania mogłaby przyjąć polityka edukacyjna w celu zwiększenia atrakcyjności kształcenia zawodowego z perspektywy przedsiębiorstw?

5. Wizerunek kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce

W jaki sposób zaangażowane podmioty (przedsiębiorstwa, szkoły, podmioty lokalne) mogą przyczynić się do poprawy wizerunku kształcenia i szkolenia zawodowego?

4. Perspektywy na przyszłość i dalsze kroki w ramach projektów dot. kształcenia i szkolenia zawodowego/aktywności Polski i Niemiec

Dalsze kroki

- Wyniki zostaną podsumowane i będą dostępne w raporcie końcowym (w tłumaczeniu na język polski)
- Raport zostanie przedłożony ministerstwu zajmującym się edukacją w Polsce i w Niemczech
- Opracowanie pomysłów na projekty follow-up z Polsko-Niemiecką Izbą Przemysłowo-Handlową w Polsce (lub innymi partnerami?)
- Po analizie powstaną pomysły na rozwiązania dot. kształcenia i szkolenia zawodowego w Polsce

Monitor edukacji i kształcenia 2019 w ramach ET 2020

- Przygotowany głównie przez **Dyrekcję Generalną ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury Unii Europejskiej**
- Raport jest opracowywany **co roku**
- Przedstawia najbardziej aktualne dowody ilościowe i jakościowe służące przedstawieniu i ocenie **głównych i bieżących środków politycznych** w każdym państwie członkowskim UE w ramach strategii ET 2020
- Ocenia się w nim, czy państwa członkowskie UE spełniają **cele i wymogi** tzw. ram ET 2020, czyli *Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia*

Wybrane wnioski z Monitora edukacji i kształcenia 2019

- **Zatrudnialność absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego rośnie**, jednak nauka oparta na pracy jest wciąż **ograniczona**. W 2017 r. programy kształcenia i szkolenia zawodowego w Polsce rozpoczęło niemal 178 000 nowych uczniów, co oznacza **spadek o 0,7% od 2016 r.**, zgodnie z tendencją spadkową odnotowywaną od 2013 r, spowodowaną głównie spadkiem demograficznym.
- Uczniowie początkowego kształcenia i szkolenia zawodowego mieli **ograniczoną styczność z nauką opartą na pracy** – w roku szkolnym 2017/2018, jedynie 15% studentów kształcenia i szkolenia zawodowego było zapisanych do programów obejmujących kształcenie w szkole i oparte na pracy.
- Elementy praktyczne zostały wzmocnione w **nowej podstawie programowej**.
- W związku z korzystną sytuacją na rynku pracy **wskaźnik zatrudnienia** wśród niedawnych absolwentów początkowego kształcenia i szkolenia zawodowego w 2018 r. **wzrósł** do 78,4% (średnia w UE: 79,5%) z 75,2% w 2017 r.

Wybrane wnioski z Monitora edukacji i kształcenia 2019

- Prace nad reformą kształcenia i szkolenia zawodowego przebiegają sprawnie, a nacisk jest położony głównie na **początkowe** kształcenie i szkolenie zawodowe.
- Zmiany Prawa oświatowego z listopada 2018 r. gwarantują, że **samorządy terytorialne otrzymują zwiększoną subwencję oświatową** na uczniów pracujących w pożądanym zawodach.
- Ministrowie **odpowiedzialni za konkretne zawody** będą mogli ustanawiać i prowadzić szkoły i instytucje zawodowe.
- Wszystkie szkoły kształcenia i szkolenia zawodowego będą **zobowiązane do współpracy z pracodawcami** w odpowiednich sektorach.

Wybrane wnioski z Monitora edukacji i kształcenia 2019

- Obecnie **wdrażane** są rozwiązania mające na celu wspieranie **doskonalenia zawodowego nauczycieli** w szkołach zawodowych. Projekty w zakresie mobilności dla nauczycieli, wdrażane przy wsparciu ze strony EFS oraz Erasmus+, obejmują praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach, obserwację pracy oraz praktyczne szkolenie w innych państwach.
- Od lutego 2019 r. w nowym rozporządzeniu określono **bardziej elastyczne wymagania** dotyczące doświadczenia zawodowego i przygotowania pedagogicznego dla instruktorów szkolenia zawodowego.
- **Niskie zarobki czynią zawód nauczyciela mniej atrakcyjnym**. Większość nauczycieli posiada kwalifikacje **przewyższające minimalne wymagania** (Komisja Europejska / EACEA / Eurydice, 2018). Roczne **wynagrodzenie** zasadnicze początkującego **nauczyciela** według standardu siły nabywczej (PPS) wynosi jednak **mniej niż połowę średniej UE** – 12 091 EUR w porównaniu z 25 246 EUR – a krzywa wzrostu wynagrodzenia w toku kariery zawodowej jest stosunkowo płaska.

Pomysły na dalsze działania projektowe

Gdzie rozpoznają Państwo potrzeby i punkty wyjścia do nawiązania konkretnej współpracy, a może nawet inicjatyw projektowych?

Dla jakich tematów/grup docelowych oraz z kim chcieliby Państwo rozpocząć projekt kształcenia zawodowego lub dalszych szkoleń?

Przyszłość i dalsze perspektywy

Jakie sugestie mają Państwo dla partnerów współpracy w zakresie kształcenia zawodowego i polityki edukacyjnej w odniesieniu do (przyszłej) organizacji kształcenia i szkolenia zawodowego?

Dziękujemy za uwagę!

Zapraszamy do pozostania z nami w kontakcie i do dalszej dyskusji!

Prof. Dr Dr h.c. Thomas Schröder

Kierownik Katedry, Instytut Pedagogiki Ogólnej i
Zawodowej, Wydział Pedagogiki, Psychologii i
Socjologii, Uniwersytet Techniczny w Dortmundzie
Email: thomas-werner.schroeder@tu-dortmund.de

Dr Sven Schulte

Kierownik naukowy projektu
E-mail: sven.schulte@tu-dortmund.de

Dr Joanna Dolinska

Pracownik naukowy
E-mail: joanna.dolinska@tu-dortmund.de

Thilo J. Ketschau

Pracownik naukowy
E-mail: thilo.ketschau@tu-dortmund.de

Mareike Menzel

Pracownik naukowy
E-mail: mareike.menzel@tu-dortmund.de

